„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин
на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за који се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 142. У Новом Саду у уторак 13. септембра 1888. ГОДИНА XXIII.

КАКО ЈЕ У СРБИЈИ?

Аранђеловачка кисела вода, 10. септ.

Знам, да се ово питање намеће сваком Србину родољубу, па ма у ком делу раскомаданог Српства он живео. Бавећи се својим послом у Србији пропутовао сам целу северозападну Србију и хоћу да цењене читаоце наше миле „Заставе“ известим о стању и расположају народа у Србији.

Са зебњом вам шаљем ово писмо и ма што га шаљем препоручено (рекомандодано) бојим се, да га могу рекрутовани чиновници чича Николини отворити и уништити.

За време савезне владе, а особито за време народне радикалне владе дануо је народ душом. И после тако грозне реакције (после радикала — чича Никола!) можете мислити у како се очајном положају налази Србија а у првом реду српски сељак.

Чича Никола почео је одмах терати свој стари занат. На место ваљаних чиновника дошли су опет напредњаци у свима званима, у полицији, по судовима, на поштама и брзојавним званима починући од начелника и капетана па до писара и практиканта. И чим се осетила стрв, вране су одмах дошле, да кљују, ако што нађу.

О јавној сигурности сада говорити, бар по неким окрузима, изгледало би смешно. И заиста, валда никад није било толико разбојника (чича Никола те људе зове хајдуцима) као сада. По многим срезовима, особито у ваљевском округу мора човек са зебњом да пролази и путује, и сваки час је изложен опасностима, да га зликовци опљачкају а можда и убију. Али чича Николи требају жандари за друге ствари. Та ко би иначе хватао оне људе, који хоће бар ту малу почаст и оданост да докажу према својој љубљеној али несретној краљици!

На поштанским званима не једанпут дешавало се, да отварају писма и краду из њих паре Једном мом пријатељу украли су на тај начин 160 динара.

Нови капетани и кметови (војска из чича Николине гарде) употребљују прилику да се сада свете народу, што није њих бирао за посланике, него радикале. И ако је ко само са неколико гроша заостао у плаћању порезе, томе се продаје и последње имање — марва и то буд' зашто. Тим начином постаће у Србији све више бескућника, од чега је бар до сада бог очувао Србију.

Па у варошима још како тако, али у селима је загрдило. За ма какве незнатне ствари глобе сељане са 20—50 динара. Има општина, где је огорчење дотле довело, да народни пријатељи једва могу да обуздају свет. Али ту и чича Никола види да је далеко забасао, јер ту није збацивао радикалне кметове. Таке су општине већином у шумовитим и планинским пределима, где села нису ушорена, већ је једна кућа од друге далеко често на четврт сата хода и у чијој близини осим среских чиновника нема ни једног човека, који би припадао другој којој странци осим радикалној. Ту бога ми ни чича Никола не може ништа (а он је бар „вешт“ човек.) Но на другим местима народ је заплашен и изгубио је и ону последњу искру наде, што је уливао у — краља. Народ, који је окружен толиким шпијунчинама и изложен сваковрсном глобљењу и затвору, избегава, те се ни са киме неће да састаје нити у разговор да упусти, толико се свет боји шпијуна.

Па ипак уверавам вас, да валда нема народа у целој Европи, који толико разабира шта се ради у држави и који са толико великом издржљивошћу са надом гледа у будућност, као што је то народ у Србији.

Оно истина, код нас је обичај да власт јавља званично, кад краљ или краљица где оду на страну или кад се врате у отачбину. Али у ово последње време, чича Никола нашао је за нужно, да се званично не јави, кад је краљ отишо у Велдес и Тоблах; а најмање је полиција јавила, да је краљ инкогнито био у Београду. Па ипак народ у Србији знао је све то, знао је и зна, и у целој Србији валда нема човека, који не верује у то, да је краљ прерушен у оном историчном „штаубмантлу“ био у Београду. — Код нас сељаци обично иду на коњу, то долази већином од туда, што су куће једна од друге удаљене подоста и човеку, када што треба, мора доста велики, пут да учини. Имамо ми добре јахаче а богами има много таких људи, који на коњу одјахају у Београд и ти донесу вести које се муњевитом брзином распросту по целој Србији и које иду од уста до уста. Власт се труди да уђе у траг таким народним гласоношама, али у заман. Тим начином дознали смо ми да је краљ Милан прерушен био у Србији, тим начином знамо ми све фазе развитка у погледу спора између наше краљице и несрећног краља. Тако нам ништа не остаје скривено, ма се чича Никола и сав његов апарат ма како трудили да сва своја недела скрију од народа. Док са они становници Србије, што су на домаку Николиним канцама уздржљиви од свачега, презају да се састану и разговарају са човеком, бојећи се потказавача, дотле се брђани састају на својим славама и преславама, где се слеже силан народ и где се између себе разговарају. И нека нико не мисли да се ту на тим славама ва шарима и саборима, само пева, једе и пије, већ на против, ту се у правом смислу речи саборише и воде озбиљни, родољубни разговори. Ту је свет отворенији и кад год треба да спомену име краљево, никад не веле краљ или Милан већ увек „он“.

Не треба да вас уверавам, да је цео народ на страни краљичиној, и да су смешне и на очиглед лажне оне вести пештанских и бечких чивутских листова, како се сад јавно мњење окренуло против краљице, — И у овом делу Србије прослављен је имендан краљичин, а где то није било са парадом, ту је сваки Србин у срцу своме зарадовао се и пожелио да му бог поживи тако добру краљицу као што је краљица Наталија, чија је доброчинства народ српски толико пута осетио. Иначе је у Србији мирно, али мирно као пред-холују, и цео народ вели: „нека бог сачува Србију“.

Спасоје.

Писмо из Румуније.

Букурешт 9. септембра.

Симо Киселов, бивши секретар овдашње бугарске агенције, који је пуцао на Начевића, исказао је, како је хтео Начевића убити, јер зна, да је Начевић доста крив данашњој несрећи у Бугарској, и да више служи туђинцима него своме отачаству! Киселов је служио под Начевићем, па је по његовој команди из службе истеран. Није се знало зашто и о том се разно говори. Неки причају, како је Начевић, кад је у Бечу банкротирао, оштетио оца Киселовљева, па да се сину одужи, примио га је у агенцију као секретара. Говори се и то, да је Начевић привидно Киселова из службе истерао, и да га је у Одесу послао, како би онде бугарске емигранте контролирао, па ако бугарској влади неке услуге учини, да ће му бољу службу дати. Не зна се, какве су се разлике између Начевића и Киселова породиле, и шта је последњег побудило, да покуша Начевића убити. Истрага, која се води, открће све, и знаће се више. Данас је сваком јасно, да у свој тој ствари нема ничије умесе, и да је све чисто бугарска ствар. Људи, који су с Киселовом говорили, и који су га познавали, причају, како је често говорио, да је Начевић највећа несрећа за Бугарску, и да би га требало у интересу отачаства убити. Киселов причао је и то, како је Кобург, пре него што је на бугарско земљиште ступио, Начевићу 200.000 фор. за тајну полицију предао, и да је Начевић све те новце за себе задржао. Говорило се и говори, како је Начевић био у ортаклуку са Жидом Валдапфелом, и да је ону добивену провизију с овим поделио. Много се тога прича и у свему има доста истине. Било како му драго, али је у ствари толико истине, да људи, као Начевић, не би могли нигде у свету и најмању улогу играти, а с њим се привц Кобуршки у Рушчуку, у присуству све бугарске госпоштине и знатног броја бугарских „екселенција“, целива, и честита му, што је његов драгоцени живот сачуван. У свету сличног примера нема, као што је јединствено и то у свету, да су још негде неког владара за провизију бирали.

Да се свој тој комедији већа важност даде, и да свет мисли, како је „грошићар“ Начевић нека личност од важности, Чивути пишу и гласове проносе, како је атентат на Начевића руски посао. Таман Русија да води рачуна о једној пропалици, као што је Начевић и његови другови, који данас у Бугарској располажу! За Русију све је оно пука фукара и људи без икакве цене. Русија је држава, која неће да има посла с којекаквим ништавцима и људма с улице, не осврћући се, што други те бугарске ништавце „екселенцијама“ врсте. Русија нема нужде, да се у бугарске послове меша, јер ће све оно само по себи пасти и престати живети, што за живот није створено.

Киселов још је у Ђурђеву, где се истрага води. Говори се, како је бугарска влада од румунске владе захтевала, да се Киселов преда. То неће бити, јер устав румуски то не дозвољава, те ће га судити по овдашњим законима. Овдашњи Жидови, који Начевића као свога друга од гроша познају, виде, како то није лак посао министром бити, и говоре, како би Начевић сад најбоље урадио, да Бугарску и министарство остави, овамо се пресели и опет у свој стари занат удари. Начевић се вратио у Софију, а Кобург био је у Рушчуку, прегледао своју војску и отишао је у Варну, где ће неко време остати, а тамо долази и Клементина. Као што се чује, у Бугарској јако су забринути, што се као поуздано знаде, како је Немачка на себе примила, да у бугарском питању између заинтересованих кабинета споразум постигне и да се бугарско питање у руском смислу решити мора. Бугари се усиљавају и још мисле, да их њихови пријатељи оставити неће, и да за Русију више никад у Бугарској места нема. Као што су Бугари ситни, тако ситно и смисле.

ЛИСТАК.

„МАЂАРСКО СРЦЕ.“

Хвала богу, доживели смо ми Немађари у овој земљи већ много што-шта, о чему народи у другим земљама и не сањају, да би могли доживети . . .

На пример, тога нема више ни у једној земљи на свету, да се људи, кад све штранге попуцају, а они се нису дочепали министарских столица, лаћају најпосле и последњег средства, па разлажу на широко и на дугачко, шта би они радили и како би они поступали према оним народима, којима је усуд усудио да живе у заједници са народом, из кога су они поникли, а који је народ владајући елеменат у земљи и држави. Нема ни тога, па нема ни примера више, да министри, чим осете под собом несигурну столицу, а они држ' по н родностима, којима они не припадају. Или зар не ради тако министар Тиса? Ради боме, те још како ради, баш претерано ради. Нека каже ко шта хоће, али да су немађарске народности одржавале Тиси министарску душу за ових дванаест година, то не може нико порећи. Кад-год би се осетио несигуран у Будимпешти, он скочи до Вел. Варадина међу своје бираче, ту их скупи и стане да им говори, шта је до сада радио и шта ће од сада радити, а редовно тада пружи прст и на немађарске народности, да покаже, шта је с њима урадио, а уједно, да обећа, шта ће још с њима урадити. Тако он уме да се одушеви за тај посао, да се шта више и „заборави“ па и „пребаци“ у говору, е мислио би човек, чим се врати у Будимпешту, биће тада одмах и крај немађарским народностима.

Као што Тиса хоће да се одржи на министарској столици, тако други опет хоће, да се дочепају те столице, само разуме се, њихов је посао много тежи. Виде и признају, да Тиса „добро“ ради према немађарским народностима; то му не могу порећи, па ма какав да је он иначе министар, све његове друге послове, заглађује рад око сломијања и превијања немађарског живља. А не може се рећи, да је Тиса благо поступао. Стезао је он јако у том сломијању и превијању, па стеже још и данас и мора и даље да стеже, јер иначе не би био „добар Мађар,“ а то је доста, да се заљуља, па да и падне са своје министарске столице. Зна он то добро, па се за то добро и чува. Ако ни на ком другом пољу не може да се набере „éljen“-а, али на пољу угушивања немађарског живља — може да се набере колико-год хоће тог спољашњег знака славе и увеличања. За то је баш и тешко његовим начелним противницима да се с њиме боре. У „најглавнијој“ ствари, у помађаривању, они се слажу, па је боме тешко због других „ситница“, на које Тиса не обраћа толику пажњу — убијати му политички кредит и рушити га.

Но невоља натера човека да скаче у воду, у ватру, а камо ли неће натерати Тисине политичке противнике, да се истичу, да су бољи Мађари и од самог Тисе, а, разуме се, на рачун немађарских народности. Ето, ту скоро су умерењаци у угарском сабору, људи који иначе ни сами не знају, као и сви умерењаци, што хоће а шта неће, изјавили преко свог листа, да Тисин рад према немађарским народностима не ваља. По њиховом треба још јаче притегнути узде, а не би згорега било ставити те народности баш и ван закона. Питање је, велико је питање, да ли би они то и урадили, кад би се дочепали власти, јер знамо, да и Тиса често прети са стављањем ван закона, ал' некако све одлаже, као да нису прилике повољне за то.

Све му је једно. Сваки хоће што више „éljen“-а, па кад не може когод на делу показати, да је éljen заслужио, може и говором, а слободно је говорити сваком што хоће, а још слободније разметати се крупним и тешким речима према немађарским народностима.

Трка, права трка! Један каже: ја доста радим, други опет: не, не радиш ти доста, ја бих више радио, да сам на твом месту. Па каквих ту речи не падне. Гроза спопада човека, кад помисли, шта би било, кад би се једном почеле речи претварати у дело. Није нама, немађарским народностима ни сада лако: осећамо ми сву тежину терета, који морамо да сносимо због тог надметања и утркивања: ко је бољи Мађар. Али шта би тек било, кад би се према нама почело поступати јакобински, као што то хоће Дионисије Пазманди? Да боме, глупо је о томе и мислити, да би могло до тога доћи, али ми видимо добру вољу, а кад човек има воље за нешто, ако ништа друго, а оно може бар покушати. После како му било . . . .

По свему, што до сада рекосмо, као да није никакво чудо, што доживесмо, да се може и „вицловати“ према немађарским народностима. У Араду иду од уста до уста речи председника судбеног стола Отрубаја, које је он избацио на дан-два пре главне расправе против генерала Доде. Те су речи допрле и у будимпештанске листове и ти листови, место да осуде те речи, они се чивутски размећу и скачу од радости, те не могу доста да се нахвале мудрости Отрубајевој. Чивутин Херц позван је као поротник на расправу у парници против генерала Доде. Но Чивутин оде Отрубају и замоли га, да одреди на његово место заменика, пошто ће он, као трговац због великог чивутског празника један дан пре тога и због недеље имати толико посла, да неће знати где му је глава, па ће на дан расправе бити збуњен и неће моћи као што треба пратити ток расправе. И председник судбеног стола место да усвоји молбу Херцову, пронађе да је боље, да молбу одбије, па да направи један „виц.“ Он је тај „виц“ и направио, али не знамо, хоће ли се на тај „виц“, осим Чивута, још когод смејати. „Ако имате само мађарско срце, то је са свим доста, ваша глава може се другим мислима занимати.“ Председник судбеног стола вели поротнику, који треба по души да пресуди, је ли оптужени крив или није, да је за тај посао доста само мађарско срце — и више ништа.

Жалосно!

~.

Све овдашње новине пишу у прилог осуђеном генералу Доди и много се интересирају за своју румунску браћу у Угарској. Сад, кад у Аустро-Угарској воде рачуна, како би уз Србију и Бугарску још и Румунију у неки савез привукли, није било згодно време румунског патриота судити. Румуни воде рачуна, шта се с њиховом браћом у Угарској ради, и све бележе. Не осврћући се на сва усиљавања и бургијања, како би се између Румуније и Русије одношаји што већма пореметили, и како би се Румунија на страну руских противника привукла, симпатије за Русију све већма расту, и окром неколицине најамника све је за руско-румунско пријатељство расположено. У Румунији нема вртоглаваца, као што их у Бугарској, па и у Србији има. Румуни знаду, шта би постигли и како би прошли, кад би случајно Русија у предстојећем рату побеђена била, пошто би се онда решила судбина Румуније. Неке јевропске државе не остављају Абисинију у миру, а још мање оставиће оне Румунију и Србију. Но Румуни не губе се као Бугари у којекаквим обманама и заблудама, нити су румунски државници са улице рекрутирани, као што има бугарских министара и политичара, који су јучер ништа били, а данас кроје судбину свога отачаства, и тргују, који им више понуди. ?

Политички преглед.

Грозно стање у Бањалуци. „Србобран" има из Бањалуке ово писмо: „Нека необична загушљивост влада у Бањалуци. Нека тишина овладала тако, да чујем хујање плавог Врбаса, који просеца ову дивну долину и дели Бањалуку на „Азију" (како ми у шали речемо, јер тамо живе сами мухамеданци) и на „Европу" (тако исто шалећи се велимо), где Срби живе и где су смештени сви областни уреди. Од те гробне тишине језа те спопане и крв ти у жилама узаври. Све живота што је — то је, да видиш како полиција крстари сокацима, те чим се на сокаку покажеш и где год макнеш — уверен буди, да те преобучен полицајац прати. А кад ко из другог места дође у Бањалуку и где дође и куд оде и с ким говори, једном речју свуда и на сваком месту. Сваки дан и сваки сахат видиш где се доводе људи у пратњи жандарској. Ништа се не зна, шта мисле чинити с овим људима и шта их питају. Никола Вучковић и Симо Малић још су увек у тамници. Отац и жена уапшеногa Вучковића упутили су брзојавку на земаљску владу у Сарајеву већ пре три недеље — и још никаква одговора нема. Чује се, да су и молбу на министра Калаја упутили, те са нестрпљењем очекују одговора. Исто тако и грађанство бањалучко врло несрпљиво чека на решење, пошто не пуштају из апса и после корака, кога су учинили најодличнији бањалучки грађани код г. окружника Хоровица, заложивши своју част за поменуте грађане, који леже још до данданас у тамници."

Финанцијско стање Француске. Као што из Француске јављају, финанцијско стање те државе знатно се поправља услед сувишака прихода. Прошле недеље саопштио је министар финанције у седници министарског савета, да су сувишци у приходу од прошлих осам месеца довољни, да покрију већ одобрене ванредне издатке, изузевши $6\frac{1}{2}$ милијуна динара за грађење „комичне опере." — Ванредни буџет за 1889-у рач. год. за министарство војно утврђен је на нешто преко $138\frac{1}{2}$ милијуна, а буџет марине на 16 милијуна, што износи за 38 милијуна мање него у првом буџету.

Вести из места и са стране

Вукова прослава у Н. Саду. Као што је читаоцима нашег листа познато, прослављена је и овде у Н. Саду Вукова стогодишњица. Прослава та била је додуше врло скромна, али је испала ипак на потпуно задовољство присутне публике. Наше читаоничко певачко друштво приредило је исту прославу, а програм јој беше, заиста леп. Свечаност је отпочела говором г. Марића, учитеља, у ком нам је исти изнео живот и рад Вуков и утицај његова рада на развој српске књижевности. Затим је певачко друштво отпевало у мешовитом збору песму: „Milena má vlasti" тако лепо и складно да пљескању не беше краја. На трећем месту беше певање уз гусле. Певао је г. Ђ. Павковић народну песму: „Царица Милица и Владета војвода." На бурно изазивање отпевао је још и Змајеву песму: „Уз'о деда..." После гусала представљана је Трифковићева шаљива игра „Школски надзорник" и „Преки лек" од Мите Калића, а између ова два комада отпевао је мушки збор певачке дружине песму „Соколи, соколи..." Са представом наших дилетаната можемо бити потпуно задовољни, све је ишло лепо и складно. У опће, приметило се, да је свога пута представљање боље било, него прошли пут. Мада можемо задовољни бити са посетом, ипак не можемо, а да не приметимо, да смо се надали већој и јачој баш од стране интелигенције, тим пре, што се осим значаја саме прославе требало имати у виду још и коме је намењен приход од овог вечера. На каси је ипак пало толико, да ће се моћи, кад се одбију трошкови, округла свота од 90 фор. послати уцвељеној удовици Мите Поповића.

Српско нар. позориште у Кикинди. Читамо у кикиндској „Садашњости": „Данас позоришна дружина завршује низ представа. Искрено се радујемо, што је наше грађанство тако лепо предусрело позориште, које ће поред лепе успомене понети и вишак од преко 400 фор. Тако и треба. Кад ми нећемо па ко ће".

Затворени чиновници у Босни. „Обзору" јављају из Јајца, да се онде много говори о неким чиновницима, који су последњих дана онде затворени, те се и изненадна смрт пређашњега котарског предстојника Винклера доводи с тим у савез. Као разлог уапшења дотичних чиновника наваља се неуредност у служби и проневерење.

Штросмајер није позван у Рим. Бечке и пештанске новине баве се као са готовим чином, вешћу, да је наиме бискуп Штросмајер позван у Рим, да се лично пред папом оправда ради кијевске брзојавке, и додају математичком сигурношћу, да се бискуп ђаковачки неће из Рима повратити у своју резиденцију. Међу тим „Обзор" јавља ово: „Из извора најпоузданијега дознајемо са свим извесно, да вести, које су ових дана разгласиле новине, именито пештанске, бечке и берлинске, о позиву преузвишеногa бискупа Штросмајера у Рим, као и све одатле изведене комбинације, јесу пука измишљотина, која нема у истинитом положају ствари никаква основа."

За српског народног учитеља у Петрињи изабрат је г. Никола Шумоња, учитељ комуналне школе у Турчевићпољу, који је био учитељем и на српској основној школи у Сарајеву, где је као учитељ и књижевник уређивао „Бос. Вилу", за кратко време стекао лепа гласа и штовања.

Бој са бесним псом. Читамо у „Србобрану": Жена Бика Гргић из Садиловца изашла је пред своју кућу, ваљда ради својих кућевних послова, и опази где под стогом лежи пас. Мислећи, да се је то њихов домаћи пас откинуо са ланца, похита к њему у намери, да га опет веже. Но када је иста к њему крочила, пас се обори на њу свом жестином, поче ју драпати за сукњу и угризе ју за руку, а она машући и бранећи се рукама у тој очајној борби, те више можда од страха, но од храбрости, ухвати пса с једном руком за доњу вилицу, а с другом уз страховиту вику и јаук за главу. На необичну дреку и јаук жене дотрче јој комшије, видећи ју, како се рве и трза са псом, кога је тако грчевито држала, да ју више није угристи могао. Одмах неки од комшија пограби цепаницу и са неколико удараца убије пса.

Трговина.

= **Нови Сад** 12. (24.) септембра. У житарској радњи одржао се лабав правац, а цена шенице не само што се није у попуштању задржала, него је и опет са неколико новчића на горњим пијацама попустила. Довоз је знатан на горње пијаце а извоза је преко целе прошле недеље врло мало било. Цео промет је на домаћу спекулацију и млинове домаће ограничен био. На нашој пијаци је услед горњег слабог промета и попуштања цене, цена шеници па и осталом зрну поново попустила. За најбољу шеницу млинови плаћају 6 ф. 80 н., спекулација главни купац — плаћа за шеницу 6 ф. 70 н. Наполица 5 ф. 40—50 н. Јечам 4 ф. 50 н. Зоб 4 ф. 40 до 50 н. Кукуруз стари за храну 6 ф. 30—50 н. Кукуруз нов некруњен 2 ф. 30—40 н. Све од 100 кгр.

Радња са производима никако да се што са живљим покретом отпочне. Цене су свему досадање. Маст 62 ф. — 64 ф. Сланина 60—64 ф. од 100 кгр.

Угојени свињи тешки 46 н., средњи 47 н., лаки меснати 48—49 н., од 1 кгр.

*

У **Будимпешти** 10 (22.) септ. Шенице је умерено али журно нуђено, куповање ограничено; покрај лабавог правца продано је до 15.000 м. ц. са 5 до $7\frac{1}{2}$ нов. јевтинијом ценом. Остала се зрна нетражу. Раж 10 новч. јевтинија, остала зрна остала без промене. Плаћана шеница потиска 80·5. 7 ф. 60 н., 80. 7 ф. 55 н., 81·5. 7 ф. 65 н. 80 6. 7 ф. $57\frac{1}{2}$ н. Пештанска 79. 8 и 79. 7 ф. $42\frac{1}{2}$ н. 78·5. 7 ф. $42\frac{1}{2}$ н. Стонобеоградска 79. 7 ф. 50 н. Банатска 78 8. 7 ф. $32\frac{1}{2}$ н. Бачка 79. 7 ф. 55 н. 78. 7 ф. 55 н. Све на три месеца.

Термински закључци са попуштеном ценом обављени. Шеница јесења 7 ф. 40—41 н, пролетња шеница 8 ф. 22—23 н. Зоб јесења 5 ф. 3—5 н, пролетња зоб 5 ф. 58—60 н. Нов кукуруз 5 ф. 32 — 34 н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи
од 12. септембра.

4% угарска златна рента — — —	101·30
5% „ папирна „ — — —	91·—
Дукати — — — — — — —	5·73
Наполеондори (20 франака) — — —	9·58
Немачке држ. марке — — — —	59·30

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ."

(Стигли 12. септембра у вече.)

Будимпешта. При накнадном избору посланика у сабор на место умрлог министра Трефора, Ивор Кас, кандидат опозиције до 5 сати у вече са 40 гласова у већини против Штајгера, кандидата владине странке.

Београд. У овдашњим политичким круговима опажа се живље кретање због вести из Бугарске, да су Бугари почели настојати, да се реши мађедонско питање, а онако, као што то ни желели, а то је, да се управа Мађедонијом преда бугарској влади.

Париз. При откривању споменика капетану Фоглу рекао је министар Гобле: Треба да чувамо опет задобијену слободу. Наши унутрашњи раздори су једини узрок нашој слабости; због њих не можемо да заузмемо положај, који би требало. Купимо се око заставе наше отаџбине а не личне владе. Тада ће Француска бити велика и моћна, а неће имати нужде да се лаћа оружја.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изашао је из штампе

„ЈАВОР"

БРОЈ 37.

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Властник: Змај Јован Јовановић. Уредник: Др. Илија Огњановић.

Садржај:

Царев Лаз. Драма у три чина. Од Р. Роговића. (Наставак.) — Другарице. Новела В. Милана Марина. (Наставак.) — Мору. Песма. Од Алексе Ристова-Шантића. — Деда. Написао А. Петефи. (Наставак.) — И опет како је у земљи. — Листак. Мала услуга. Написао Б. Хотењи. — Друштво. — Разно. — Нове књиге.

„Јавор" излази сваке недеље на читавом табаку и стаје на 3 месеца ф. 1·25. За стране земље ф. 1·50.

У Н. Саду, 10. септембра 1888.

Лука Јоцић, издавач „Јавора."

НОВА ШКОЛСКА КЊИГА.

У књижари и штампарији Ј. Грчића у В. Бечкереку сад баш изађе из штампе

РАЧУНИЦА

за српске народне и комуналне школе

друго допуњено и поправљено издање

према наставном плану вис. кр. уг. министарства и високог школског савета.

ОДОБРЕНА И ПРЕПОРУЧЕНА ОД ВИС. ШКОЛСКОГ САВЕТА.

Књига I. за II. разред — — — — 10 нов.
Књига II. за III. разред — — — — 12 „
Књига III. за IV. разред — — — — 20 „

а може се осим код издавачке књижаре и у књижари Браће Јовановића у Панчеву, Луке Јоцића и Браће М. Поповића у Н. Саду, Миливоја Каракашевића у Сомбору и Јована Радака у Кикинди добити.

Јавна захвала.

Долепотписати у највећој тузи и најдубљем болу за својим, зликовачком руком, убијеним милим сином Лазом, богословом II. године, изричем своју најискренију благодарност: г. градоначелнику, који ме је одма о убијству сина мога брзојавно известио и налог издао, да се добровољни прилози купе; г. г. Чобанићу протојерију и паросима Константиновићу, Петровићу, Поповићу, и Јовићу, који су дивно опело извршили; дарежљивим карловачким грађанима, који су племенитим прилозима све трошкове око свечаног погреба измирили и својим многобројним присуством и дивним на мртвачки одар положеним венцем моју предубоку рану у неколико залечили; г. богослову Срећку Јовановићу, који је за све се побринуо и учинио да је свечан погреб био и у цркви у дивном говору његовом живот и врлине Лазе мога изнео, који ме је тога дана на конак примио и непрестано ме тешио, који је сутра дан на гробље изашао, вином гроб ладни прелио и са друговима својим црквене песме отпојао; Тореру кавецији, који је леп венац на сандук Лазин положио, за успомену, што је децу његову поучавао; г. одвјетнику Красојевићу, код кога је мој мили Лаза писао и који је свеж од природног цвећа оплетени венац на сандук положио; г. наряднику полицајном Јанековићу, који је најревносније добровољне прилоге купио и најпосле г. богословима и ђимназистима, који су свога друга опојали, носили и ожалили.

У Ћићлаку 10. (22.) септембра 1888.

Јоца Поповић, несретни отац.

✝

Долепотписани јављамо у име свију сродника тужним срцем пријатељима и знанцима прежалосну вест, да нам се незаборављени муж односно ујак и деда

НИКА ЖИВАНОВИЋ,

ноћас у $11\frac{1}{2}$ сахати, после дугог боловања, у својој 67. год. у вечност преселио.

Тело драгог нам покојника биће сутра 8. (20.) септембра у 3 сахата по подне по православном обреду опојано и матери земљи предано.

Мир пепелу његовом!

Чаково, 7. (19.) септембра 1888.

Султана, жена, Ваја Недељковић, Паја Недељковић, нећаци, Дејан, Шандор, Иванка, Вера, Олга, Милена, Злата Недељковић, унучад. Мара Недељковић, рођ. Андреовић, Цвета Недељковић, рођ Мича, снаје.

Ред пловидбе

помесног пароброда „Нимфе", за време бербе почевши 2. (16.) септембра о. г.

ИЗ КАМЕНИЦЕ У НОВИ САД:
Пре подне: 5, 6, 8, и $\frac{3}{4}$10 сахата.
После подне: 1, $\frac{1}{2}$3, 4, и $\frac{1}{2}$7 сах.

ИЗ НОВОГ САДА У КАМЕНИЦУ:
Пре подне: $\frac{1}{2}$6, 7, 9, и 11 сахата.
После подне: 2, 3, 5, и 7 сахата.

☛ Недељом и свецем после подне не иде по тарифи, него по потреби.

Повратне карте имају вредност само за тај дан, за који су извађене.

Каменица, 31. августа 1888.

Подузетништво.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Услед одборског закључка српске православне црквене општине из седнице од 2. (14.) септембра бр. 127. овим се расписује стечај на једно стипендијско место из добротворне грађанске закладе блажп. Јована Остојића и супруге Терезије Зозук.

Стипендија је ова стручна и то за ученика трговачке академије са годишњом свотом од 400 фор.

Ако на ову стручну стипендију добро квалификовани компетенат неби се пријавио, на тај случај стипендија ова издаће се пријављеним ученицима средњи школа или слушаоцима свеучилишта.

Стипендију ову могу добити у првом реду суботички сродници завештатеља Јована и Терезије Остојић, у другом реду сродници ван Суботице, у трећем реду суботички синови, а напослетку Срби ученици православне вероисповести ма из ког краја аустро-угарске монархије, са добрим успехом у школским наукама.

Просители своје молбенице снабдевене са крштеним писмом, сведочбом о свршеним школским наукама, лечничким изказом о стању здравља и развитку тела, сведочбом свог материјалног стања, а сродници и са сведочбом сродства најдуже до 1. (13.) октобра текуће године подписаноме поднети нек не пропусте.

У Суботици 3. (15.) септембра 1888.

Стеван Манојловић управитељ Остојићеве закладе.

2—2

СТЕЧАЈ.

На двема новоотвореним вероисповедним школама у Елемиру отвара се овим стечај на једно учитељско и једно учитељичко место.

Годишња плата учитељице састоји се из 300 ф. у готовом, и стана, који ће јој општина најмити и који ће се, док се и за њу стан не подигне, из једне собе, кујне и коморе састојати; а учитеља, из 400 ф., стана у натури (две собе, кујну, комору, подрум) и баште од 800 □ метери. Осим тога добијаће учитељ награде за первоћство, док се год за то вољним и способним покаже 50 ф.

У име огрева добиваће учитељица 6 метери сламе, а учитељ, заједно с огревом за школе, оолико, колко му буде потребно било.

У дужност учитељу спадаће у цркви да пева и децу школску црквеном певању да обучава.

Рок стечају траје до 18. (30.) септембра о. г. избор пак обавиће се дне 25. септ. (7. октобра) о. г.

Од учитеља имаће првенство они, који буду показали, да поред учитељске способности мађарским ил немачким језиком како у писму, тако и у речи довољно владају, и који осим тога и светског изображења имају.

Ко на преднаведена места компетовати жели, нека се до гореозначеногa дана потписаној општини пријави, па јој и своју важаноиструирану молбеницу поднесе.

Елемир, 31. августа (12.) септембра 1888.

Елемирска српско-православна црквено-школска општина.

3—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Н. БАРКОВИЋА

У ИРИГУ

потребује једног млађег помоћника. Ступити може одмах. 2—3

ТРГОВИНА

М. П. МИХАЈЛОВИЋА

у Јарковцу

потребује два спомоћника у мешовитој радњи, који мануфактурну радњу разуму имају првенство. Ступити могу одма. 3—3

Ein tüchtiger und guter Verkäufer

Eisenhändler Comiss

wird gesucht und gleich acceptirt, ältere Leute haben den Vorzug.

Johann Terkulia
Vinkovce.

2—2

ГАЛАНТЕРИЈСКА, НИРНБЕРШКА

и белог еспапа трговина

Д. П. РАНИСАВЉЕВИЋА

У ПАНЧЕВУ

потребује два спомоћника. 2—3

КЊИГОВОЂА.

У нашој београдској банкарској и мењачкој радњи има да се попуни место књиговође и српског кореспондента. Рефлектанти, по могућству рођени Срби, треба да су вични немачком језику у говору и писању, тако да могу евентуално да воде и немачку кореспонденцију. Знање двоструког књиговодства неопходно је нужно. Оферти нека се управе на оба језика директ нама. Који више језика знају, биће предпостављени.

Браћа Андријевић, Београд.

2—6

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.